

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренијски савјет

MIŠLJENJE

po zahtjevu Agencije za javne nabavke Bosne i Hercegovine za ocjenu relevantnog tržišta
telekomunikacija u Bosni i Hercegovini

Sarajevo
januar, 2015. godine

Broj: 01-26-7-15-14- I/14
Sarajevo, 29.1.2015. godine

Na osnovu člana 25.stav (1) tačka f) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), a u vezi sa članom 5. stav (3) Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH“, broj 39/14), na osnovu Zahtjeva Agencije za javne nabavke Bosne i Hercegovine Filijala Mostar, Kneza Domagoja bb, 88 000 Mostar broj: 04-02-2-2214-1/14 od 06.11.2014. godine Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovina, na 103. (stotinutrećoj) sjednici održanoj dana 29.01.2015.godine, donijelo je

MIŠLJENJE

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Konkurencijsko vijeće) je dana 10.11.2014. godine pod brojem :01-26-7-15-I/14 zaprimilo Zahtjev Agencije za javne nabavke Bosne i Hercegovine Filijala Mostar, Kneza Domagoja bb, 88 000 Mostar (u daljem tekstu: Agencija za javne nabavke) broj: 04-02-2-2214-1/14 od 6.11.2014. godine, kojim se, u skladu sa članom 5. stav (3) Zakona o javnim nabavkama, traži ocjena da li je tržište telekomunikacija u Bosni i Hercegovini, otvoreno za konkurenciju.

Naime, članom 5. stav (3) Zakona o javnim nabavkama je propisano da u slučaju da neku od djelatnosti utvrđenih u članu 5. obavlja više privrednih društava koja nisu obuhvaćena st. (1) i (2) istog člana, Konkurencijsko vijeće, na zahtjev Agencije, a po zahtjevu odnosno ugovornog organa, će ocijeniti da li je relevantno tržište za datu djelatnost otvoreno za konkurenciju. U slučaju da je odlukom Konkurencijskog vijeća to relevantno tržište proglašeno otvorenim za konkurenciju, privredno društvo koje obavlja konkretnu djelatnost nije obavezno primjenjivati Zakon o javnim nabavkama BiH za obavljanje te djelatnosti.

U cilju utvrđivanja stanja na tržištu telekomunikacija u Bosni i Hercegovini, Konkurencijsko vijeće je prikupilo informacije i podatke relevantnih institucija i privrednih subjekata „BH Telecom“ d.d. Sarajevo, Franca Lehara 7, 71 000 Sarajevo, „Mtel“ a.d. Banja Luka, Kralja Petra Karađorđevića br. 93, 78 000 Banja Luka i JP Hrvatske telekomunikacije d.d. Mostar, Kneza Branimira bb, 88 000 Mostar, koji su od strane Regulatorne agencije za komunikacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: RAK) proglašeni operatorima sa značajnom tržišnom snagom (u daljem tekstu: SMP operatori).

Navedeno se odnosi i na dokumente koji su dostupni na Internet stranici RAK-a i to: Ocjena stanja tržišta telekomunikacija u Bosni i Hercegovini na temelju interne metodologije za 2013. godinu od 30.5.2014. godine, Telekomunikacijski pokazatelji Bosne i Hercegovine za 2013. godinu, Godišnji izvještaj RAK-a za 2013. godinu i dr.

Na Zahtjev Konkurencijskog vijeća broj: 01-26-7-15-1-I/14 od 20.11.2014. godine, RAK je za potrebe predmetne analize dostavio podatke o stanju tržišta telekomunikacija aktom broj: 02-29-3510-3/14 od 15.12.2014. godine.

RAK je u navedenom aktu izrazio vlastiti stav da, ukoliko tržište telekomunikacija u Bosni i Hercegovini posmatramo na temelju ključnih pokazatelja koji su definisani u zemljama Evropske unije, usvojene specifične sekundarne regulative i sadašnje komercijalne prakse u Bosni i Hercegovini, tržište telekomunikacija Bosne i Hercegovine je u potpunosti otvoreno za konkurenciju.

Glavno polazište svih analiza konkurencije jeste definisanje relevantnog tržišta. Uglavnom se koristi da opiše skup proizvoda koji su na određeni način povezani, a može biti riječi o proizvodima koji su rezultat zajedničke tehnologije, proizvodima iste firme ili proizvodima koje kupci u određenoj mjeri vide kao zamjenske proizvode.

Relevantno tržište u smislu člana 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, čini tržište određenih proizvoda /usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti na određenom geografskom tržištu.

Prema odredbi člana 4. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište u proizvodnom smislu obuhvaća sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uslovima, imajući u vidu naročito njihove bitne karakteristike, kvalitet, uobičajenu namjenu, način upotrebe, uslove prodaje i cijene.

Nadalje, prema članu 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište u geografskom smislu obuhvaća cjelokupnu ili dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojoj privredni subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini relevantnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uslovima i koji to tržište bitno razlikuju od uslova tržišne konkurencije na susjednim geografskim tržištima.

S obzirom na navedeno, predmet analize u konkretnom slučaju je relevantno tržište telekomunikacijskih usluga na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine.

Analizom prikupljenih podataka Konkurencijsko vijeće je došlo do sljedećih zaključaka:

- da se strukturalna komponenta tržišta telekomunikacija u Bosni i Hercegovini sastoji od 176 učesnika, i to: 3 operatora sa značajnom tržišnom snagom za fiksnu i mobilnu telefoniju (tzv. „mješoviti operatori“), 13 alternativnih operatora fiksne telefonije, 71 davaoca Internet usluga, 85 javnih mrežnih operatora i 4 davaoca usluga u mobilnim komunikacijama, koji operiraju na osnovu komercijalnih ugovora o tehničkoj saradnji sa tri SMP operatora,
- da su sva tri SMP operatora izradili i javno objavili od RAK-a odobrene setove dokumenata koji se odnose na područje pristupa mrežama i/ili tržištima za nove učesnike i to: Referentne ponude za interkonekciju u fiksnim mrežama, Referentne ponude za direktnu interkonekciju nosilaca dozvole za pružanje fiksnih javnih telefonskih usluga na mobilnu mrežu; Referentne ponude za mobilne mreže, Referentne ponude za pristup izdvojenoj lokalnoj petlji – LLU te Referentne ponude za veleprodaju iznajmljenih linija; rezultat objavljenih referentnih ponuda predstavljaju 23 ugovora o interkonekciji,
- da je liberalizacija lokalnih i nacionalnih telefonskih usluga završena 2003. godine, a liberalizacija međunarodnih telefonskih usluga završena 2005. godine,
- da od postojećih 13 alternativnih operatora, njih 7 u svojoj ponudi imaju usluge odabira operatora i predodabira operatora,

- da je RAK usvojio Pravilo 62/2012 o prenosivosti telefonskih brojeva („Službeni glasnik BiH“, broj 47/12 i Pravilo o izmjenama i dopuni Pravila 62/2012 o prenosivosti telefonskih brojeva („Službeni glasnik BiH“, broj 39/13), te da su se stvorili uslovi za primjenu usluge prenosivosti telefonskih brojeva u fiksnim mrežama od 1.1.2012. godine, a u mobilnim mrežama od 1.1.2013. godine,
- da se usluga prenosivosti brojeva u fiksnoj i mobilnoj telefoniji svakodnevno implementira, te je prisutan trend pretežnog prenosa brojeva iz fiksnih i mobilnih mreža SMP operatora u mreže alternativnih operatora koji u periodu 2011.– 2014. godine u preko 80% slučajeva ide u korist alternativnih operatora.

Konkurencijsko vijeće je na osnovu naprijed navedenog, uzimajući u obzir karakteristike pojedinačnih telekomunikacijskih usluga, postojanje mogućnosti uvođenja zamjenskih usluga, stvarnog i potencijalnog prisustva konkurencije, kao i administrativnih, ekonomskih i pravnih ograničenja za ulazak novih konkurenata na tržište, a posmatrajući tržište telekomunikacijskih usluga u Bosni i Hercegovini kao jedno tržište, utvrdilo da je relevantno tržište telekomunikacijskih usluga otvoreno za konkurenciju.

Ovo mišljenje je dato isključivo na osnovu javno dostupnih podataka, te podataka prikupljenih od strane RAK-a i SMP operatora, te ukoliko dati podaci odstupaju od stvarnog činjeničnog stanja ovo mišljenje se ne može primijeniti.

Predsjednica

Maida Čampara